

**MONITOROWANIE ZAGROŻEŃ GEODYNAMICZNYCH
I HYDROGEOLOGICZNYCH NA TERENACH GÓRNICZYCH I POGÓRNICZYCH
W GÓRNOŚLĄSKIM ZAGŁĘBIU WĘGLOWYM ORAZ ZAGROŻEŃ RADIACYJNYCH**

Zadanie 1.3. Monitorowanie deformacji terenu w obszarach górniczych
i pogórnich Górnośląskiego Zagłębia Węglowego.

RAPORT KWARTALNY 1.3.3.

za okres 01.07.2024 – 30.09.2024

Podstawą sporządzenia Raportu jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2023 r. w sprawie nadania Głównemu Instytutowi Górnictwa statusu państwowego instytutu badawczego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1579) oraz umowa nr 17/D/10095/2830/2024/DA z dnia 12.08.2024 r. zawarta pomiędzy Ministerstwem Przemysłu oraz Głównym Instytutem Górnictwa - Państwowym Instytutem Badawczym.

Jarosław Zagórowski
Dyrektor GIG-PIB

dr inż. Zbigniew Lubosik
Z-ca Dyrektora
ds. Geoinżynierii i Bezpieczeństwa
Przemysłowego

dr inż. Bartosz Apanowicz
Kierownik Zadania

Zawartość raportu:

1. Wprowadzenie
2. Charakterystyka monitorowanego obszaru
3. Sieć monitoringowa GZW i zastosowana metodyka badawcza
 - 3.1. Radarowa interferometria satelitarna (InSAR)
 - 3.2. Globalny Nawigacyjny System Satelitarny (GNSS)
4. Interpretacja wyników
 - 4.1. Pionowe przemieszczenia powierzchni
 - 4.1.1. Przemieszczenia powierzchni na punktach sieci GNSS GIG-PIB
 - 4.1.2. Wielkoobszarowe przemieszczenia powierzchni wyznaczone metodą SBAS/SBAS+LD
 - 4.2. Poziome przemieszczenia powierzchni
 - 4.2.1. Przemieszczenia powierzchni na punktach sieci GNSS GIG-PIB
5. Podsumowanie
6. Literatura

Załączniki:

1. Mapa powierzchni wraz z pionowymi przemieszczeniami powierzchni wyznaczonymi metodą InSAR-SBAS i LD, na obszarach górniczych GZW – III kwartał 2024 r., skala 1 : 100 000
2. Mapa powierzchni wraz z pionowymi przemieszczeniami powierzchni wyznaczonymi metodą InSAR-SBAS, na obszarach pogórnicych GZW – III kwartał 2024 r., skala 1 : 100 000

1. Wprowadzenie

Każda podziemna ingerencja górnicza, mająca na celu wydobywanie surowców naturalnych, ma wpływ na środowisko naturalne. Powoduje powstawanie pustek w górotworze, do których, pod wpływem grawitacji, następuje przemieszczanie się mas skalnych. Efektem tego zjawiska są zniekształcenia powierzchni terenu, zwane deformacjami górniczym, określane przemieszczeniami pionowymi i poziomymi oraz ich pochodnymi (nachylenia, odkształcenia, krzywizny). Mogą występować w formie deformacji ciągłych, to jest niecek obniżeniowych lub liniowych i powierzchniowych deformacji nieciągłych to jest szczelin, stopni i zapadlisk, a także struktur z nich złożonych. Mają one destrukcyjny wpływ na powierzchnię terenu, w tym również, na infrastrukturę budowlaną (rys. 1).

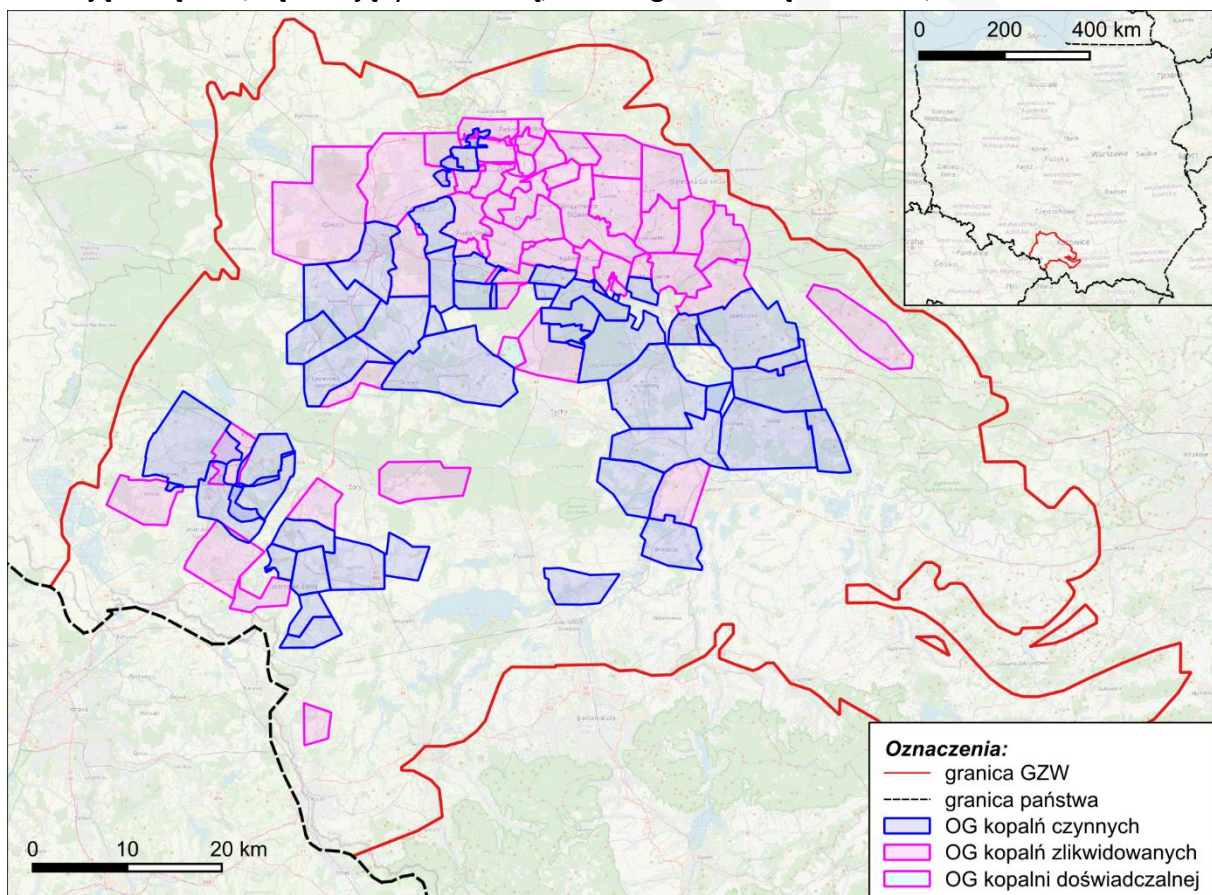
Rys. 1. Przykład deformacji powierzchni oraz zniszczeń w budynku wywołanych podziemną eksploatacją górniczą (Apanowicz 2022).

Działalność górnicza w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym (GZW) prowadzona jest nieprzerwanie od średniowiecza. Początkowo eksploatowano rudy cynku i ołowiu, a od XVIII w., złożę węgla kamiennego, którego wydobycie w kulminacyjnym momencie, w 1979 r., wyniosło 200 mln Mg/rok. Szacuje się, że na skutek eksploatacji we wszystkich obszarach górniczych GZW, w górotworze powstała pustka o średniej wysokości równej 5,5 m. Dokonana eksploatacja górnicza spowodowała liczne przekształcenia powierzchni terenu, które w niektórych rejonach GZW przekraczają 25 m w ciągu ostatnich 50 lat. Prędkość obniżeń powierzchni dochodziła nawet do 4 cm/dobę, a obecną normą są obniżenia wynoszące 1,0-1,5 m w skali roku. Problem deformacji górniczych cały czas narasta ponieważ eksploatacja pokładów węgla kamiennego odbywa się w coraz trudniejszych warunkach geologiczno-

górnictwych i w górotworze naruszonym poprzednią działalnością. Następuje sumowanie się wpływów górnictwych oraz reaktywacja starych zrobów (Kowalski 2015). Problem występowania ruchów powierzchni nie kończy się wraz z zaprzestaniem wydobycia oraz likwidacją zakładu górnictwego. Badania dynamiki zmian ukształtowania powierzchni dowiodły, że około 80 % deformacji ujawnia się w trakcie eksploatacji, a pozostałe 20 % po jej zakończeniu. Proces ten szacuje się na okres około 2 – 5 lat. Później następuje wieloletni proces występowania deformacji rezydualnych (Kowalski i in. 2000) lub wypiętrzeń powierzchni powstałych na skutek zatapiania zlikwidowanych wyrobisk górnictwych (Milczarek 2011).

2. Charakterystyka monitorowanego obszaru

Górnośląskie Zagłębie Węglowe (GZW) zlokalizowane jest w południowej części Polski, w granicach administracyjnych województwa Śląskiego i Małopolskiego, oraz w północno-wschodniej części Republiki Czeskiej. Po Polskiej stronie zajmuje powierzchnię około 4250 km² (rys. 2). W granicach GZW znajduje się Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM), składająca się z 41, sąsiadujących ze sobą, miast i gmin i licząca około 2,3 mln mieszkańców.

Rys. 2. Lokalizacja monitorowanego obszaru; granice obszarów górnictwych i terenów pogórnictwych kopalń GZW, stan na 2023 r.

Serię warstw geologicznych do głębokości około 3000 m tworzą utwory karbońskie, podzielone na 3 główne grupy: warstwy łęgowe (pokłady nr 100-499), warstwy siodłowe (pokłady nr 501-510) oraz warstwy brzeżne (pokłady nr 600-900). Grubość poszczególnych

pokładów dochodzi do 22 m. Nad karbonem zalegają warstwy nadkładu. W północnej i wschodniej części GZW nadkład tworzą warstwy triasu, jury oraz kredy, a ich miąższość dochodzi do około 200 m. W południowej i zachodniej części GZW nadkład stanowią głównie warstwy czwartorzędu i trzeciorzędu, których miąższość dochodzi do około 800 m. Górotwór zbudowany jest głównie z iłowców, mułowców oraz piaskowców. Utwory karbońskie zalegają nieregularnie w kształcie siodła i niecek geologicznych, a górotwór poprzecinany jest dużą liczbą uskoku o wysokości zrzutu od nieprzekraczającej 2 m do kilkuset metrów. Nachylenie warstw skalnych jest zmienne i może wynosić od kilku do kilkudziesięciu stopni. Warunki hydrogeologiczne GZW są zróżnicowane i mają związek z rodzajami warstw, z których zbudowany jest nadkład. W północnej części GZW, w rejonach występowania warstw triasu, dopływy wód do wyrobisk górniczych wynoszą 10-25 m³/min. W południowej części GZW, występujące warstwy trzeciorzędu składają się z iłów i iłowców, które stanowią naturalną izolację i powodują dopływy wód w granicach 5 m³/min. Obszary te są predysponowane do powstawania zalewisk na powierzchni (Kowalski 2015).

Obecnie (stan na 2023 r.) w granicach GZW znajduje się 20 obszarów czynnych kopalń (30 ruchów) oraz 46 zlikwidowanych. Eksploatację prowadzi się przede wszystkim systemem ścianowym z zawalem skał stropowych. Wyjątkiem jest eksploatacja prowadzona według specjalnych uwarunkowań z uwagi na ochronę powierzchni. Średnia głębokość działalności górniczej wynosi około 800 m, a wysokość eksploatowanego pokładu nie przekracza z reguły 4 m. Grube pokłady wydobywane są z podziałem na warstwy o wysokości około 2,0 – 3,5 m.

3. Sieć monitoringowa GZW i zastosowana metodyka badawcza

3.1. Radarowa interferometria satelitarna (InSAR)

Metody InSAR są głównym narzędziem wykorzystywanym w zadaniu do monitorowania przemieszczeń powierzchni powstałych na skutek eksploatacji górniczej. Wykorzystywane są obrazowania satelitarne typu SLC pochodzące z satelity Sentinel 1 i udostępniane przez Europejską Agencję Kosmiczną w ramach programu Copernicus. Aktualnie, od 2022 r., satelita wykonuje obrazowania w 12-dniowym interwale czasowym. Obrazowania przetwarzane są jako szereg czasowy, ponad 400 obrazowań, algorytmem krótkich linii bazowych SBAS (Berardino i in. 2002), z dwóch orbit przejścia satelity (wschodzącej nr 175 i opadającej nr 51) (tab. 1). Rezultatem są 2 szeregi czasowe zawierające informacje o przemieszczeniach powierzchni w kierunku wzroku satelity LOS (line of sight). Następnie, w celu wyznaczenia pionowych przemieszczeń powierzchni, dokonywana jest dekompozycja 2D dwóch wektorów LOS w kierunku pionowymi i poziomym wschód-zachód (E-W) (Hanssen 2001). Obliczenia interferogramów oparte są na przetwarzaniu dwuprzebiegowym z wykorzystaniem oprogramowania GMTSAR (Sandwell i in. 2011), a rozwinięcie fazy wykonywane jest 2-kierunkową metodą rozwijania faz zaimplementowaną do aplikacji SNAPHU (Chen i Zebker 2002). Do korekcji fazy w odniesieniu do powierzchni terenu stosowane są dane z SRTM-1 (Farr i in. 2007). W celu usunięcia niedoskonałości w postaci szumów, rozwinięta faza poddawana jest dodatkowej filtracji poprzez dopasowanie

otrzymanych wyników do wielomianowego trendu niskiego rzędu metodą najmniejszych kwadratów i usunięcie niepasujących niedoskonałości. W tym celu wykorzystywany jest algorytm zaimplementowany do oprogramowania GMT (Wessel i in. 2019). W obliczeniach dokonywana jest również korekcja opóźnień atmosferycznych poprzez zastosowanie poprawek GACOS (Yu i in. 2020). Otrzymane rezultaty są walidowane i korygowane w oparciu o pomiary GNSS autorską metodą zależności liniowych (LD) opracowaną w Głównym Instytucie Górnictwa – Państwowym Instytucie Badawczym (Apanowicz 2023).

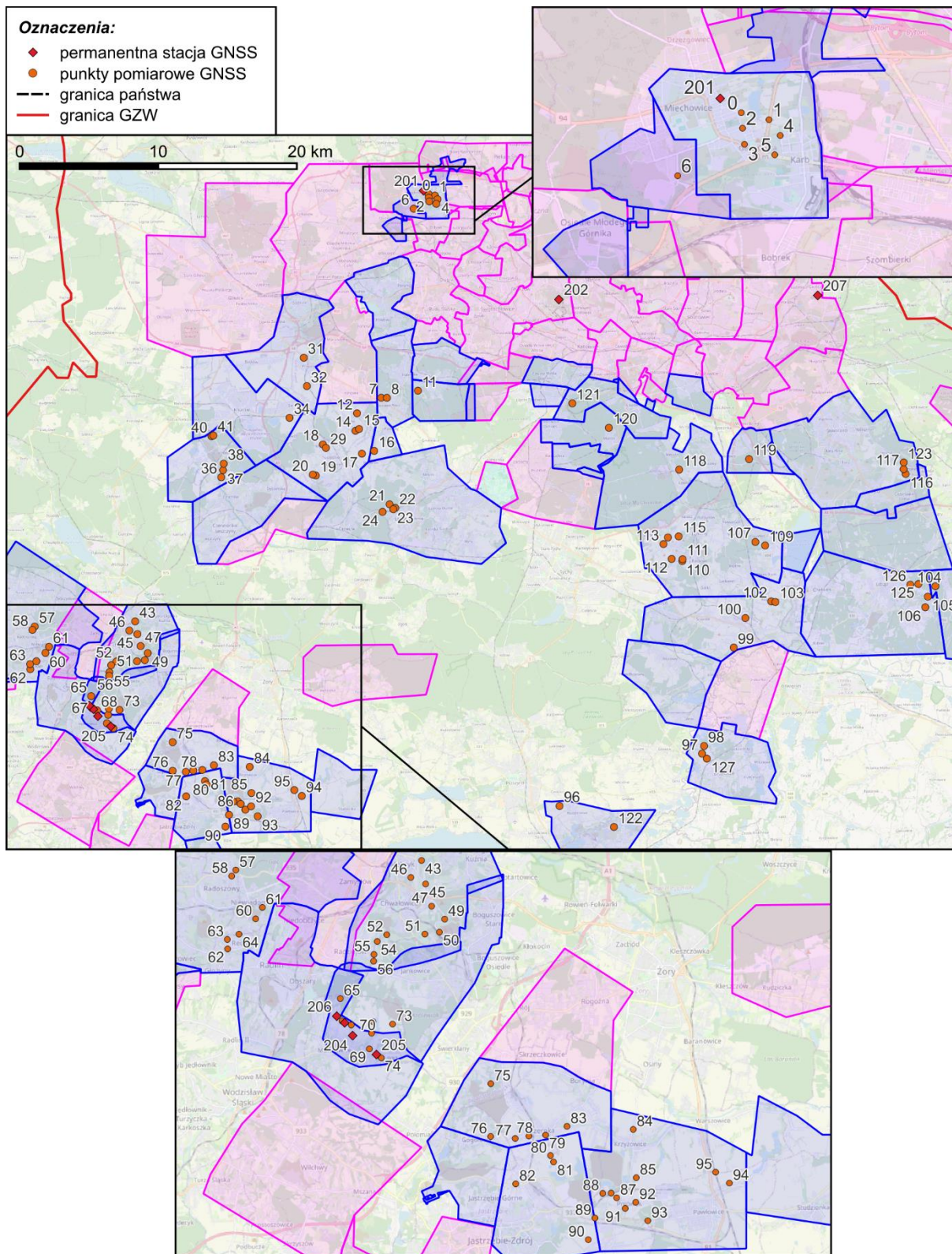
Tabela 1. Podstawowe informacje dotyczące wykorzystanych danych SAR.

Sensor	Sentinel 1A	
Numer orbity/IW	175/IW2-IW3	51/IW2-IW3
Typ orbity	wschodząca	opadająca
Liczba zobrazowań	446	429
Przestrzenna linia bazowa	120 / 250	120 / 250
Czasowa linia bazowa	60	60
Liczba interferogramów	3031	2780

3.2. Globalny Nawigacyjny System Satelitarny (GNSS)

W GZW zlokalizowana jest sieć punktów GNSS GIG-PIB składająca się z 7 permanentnych stacji GNSS Leica GR50 o numerach 201 - 207 oraz ze 107 punktów pomiarowych. Stacje GNSS umieszczone są na obiektach infrastruktury budowlanej. Wykonują pomiary ciągłe, w czasie rzeczywistym w 1-sekundowym interwale czasowym, metodą statyczną. Surowe dane pomiarowe przesyłane są automatycznie do GIG-PIB z wykorzystaniem łączności sieci telefonii komórkowej GSM. Postprocessing danych jest prowadzony w nawiązaniu do sieci stacji referencyjnych SmartNet Leica Geosystems za pomocą oprogramowania Leica Infinity. Dane przetwarzane są w 12-godzinnym interwale czasowym (Czarnecki 2014).

Na punktach pomiarowych wykonywane są pomiary GNSS metodą RTN, z wykorzystaniem odbiornika GNSS Leica GS18. Na każdym punkcie pomiar wykonywany jest 3-krotnie na minimum 5 epok. Następnie obliczane są średnie współrzędne dla każdego z nich. Lokalizacja punktów pomiarowych została zaprojektowana na podstawie przemieszczeń powierzchni wyznaczonych dla I kwartału 2024 r., w miejscach potencjalnego występowania największych przemieszczeń powierzchni spowodowanych podziemną eksploatacją górnictwem. Liczba i lokalizacja punktów pomiarowych jest zmienna w czasie w zależności od obecnie prowadzonej eksploatacji. Lokalizację punktów sieci GNSS GIG-PIB pokazano na rysunku 3.

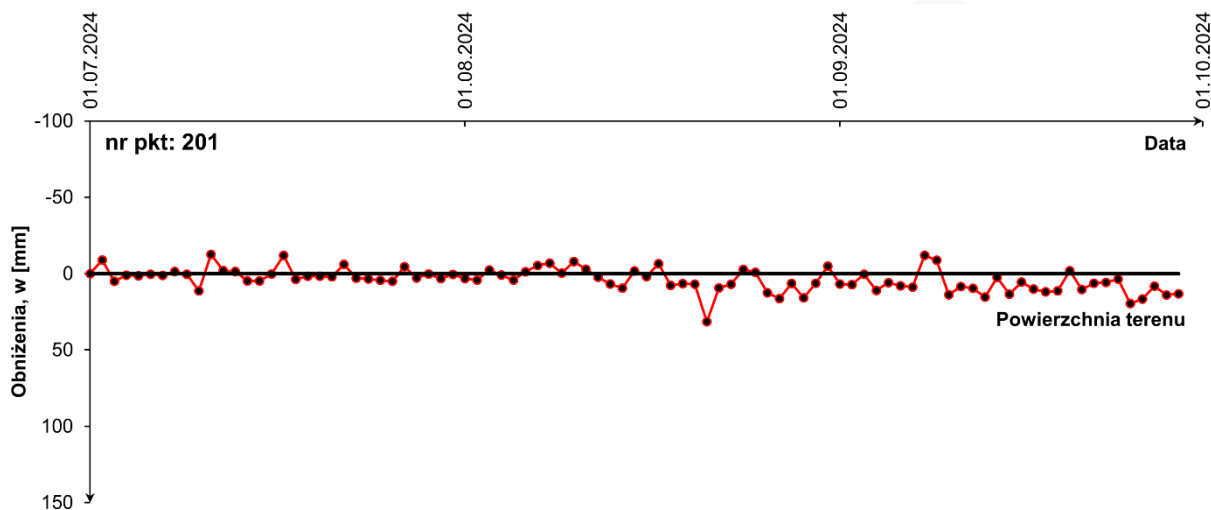
Rys. 3. Lokalizacja punktów sieci GNSS GIG-PIB w granicach GZW przygotowana na potrzeby realizacji zadania.

4. Interpretacja wyników

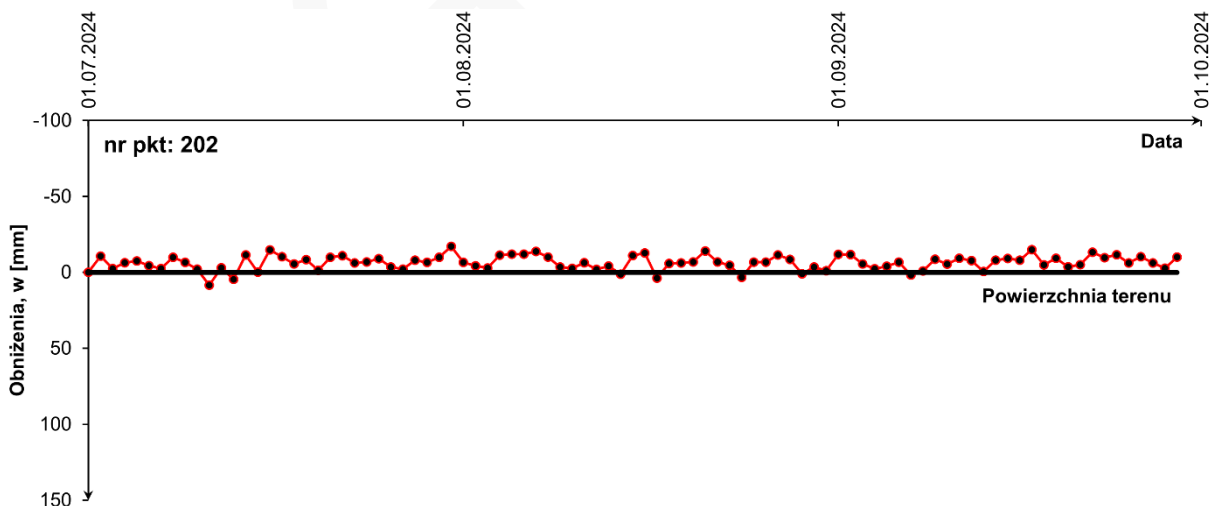
4.1. Pionowe przemieszczenia powierzchni

4.1.1. Przemieszczenia powierzchni na punktach sieci GNSS GIG-PIB

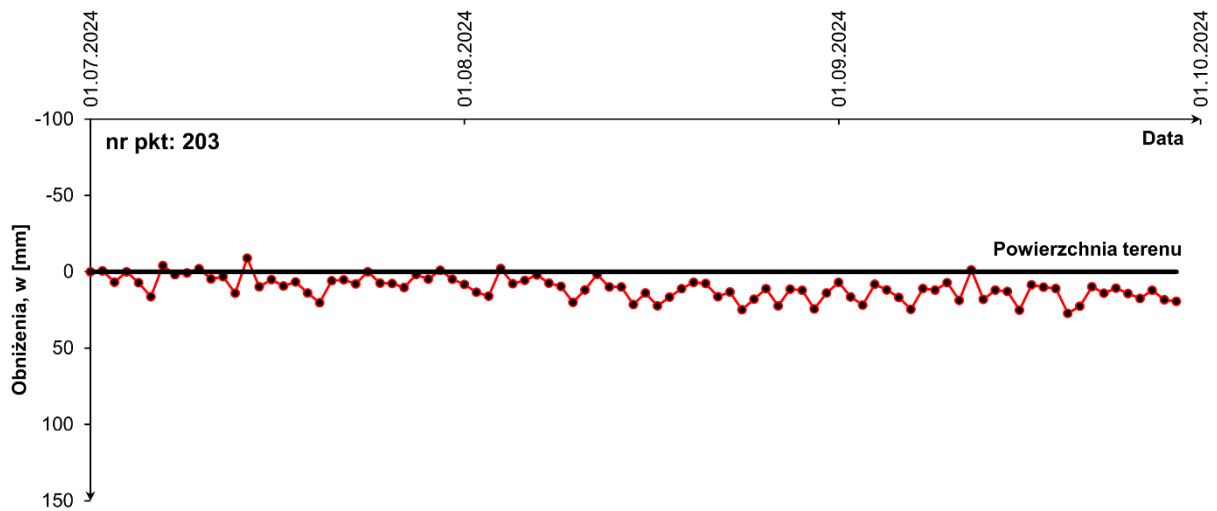
Przemieszczenia powierzchni zmierzone na punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB w okresie od 01.07.2024 do 30.09.2024 z wykorzystaniem permanentnych stacji GNSS przedstawiono na rysunkach 4 - 10.

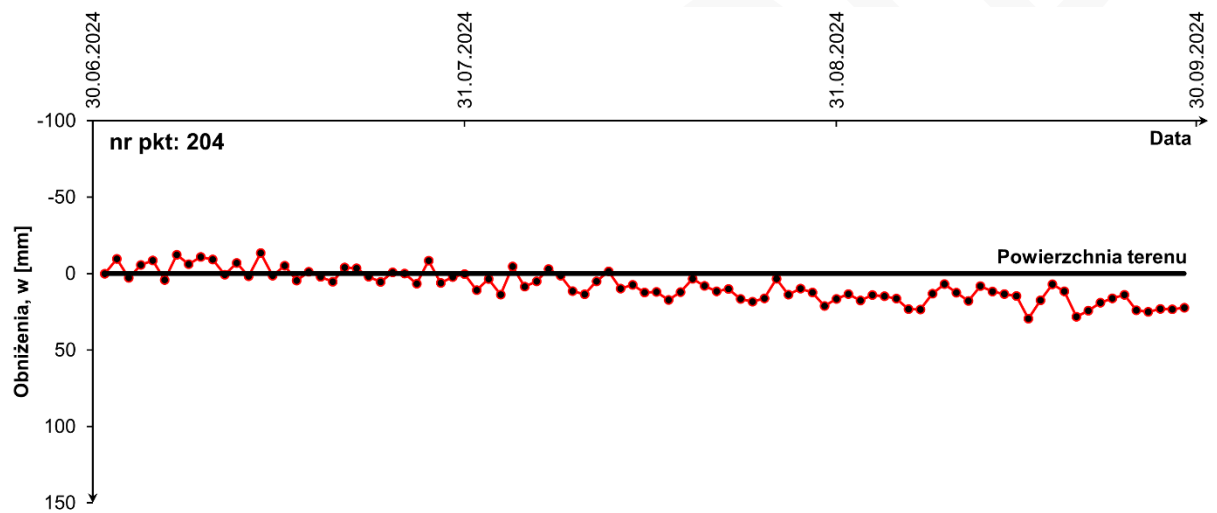
Rys. 4. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 201 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

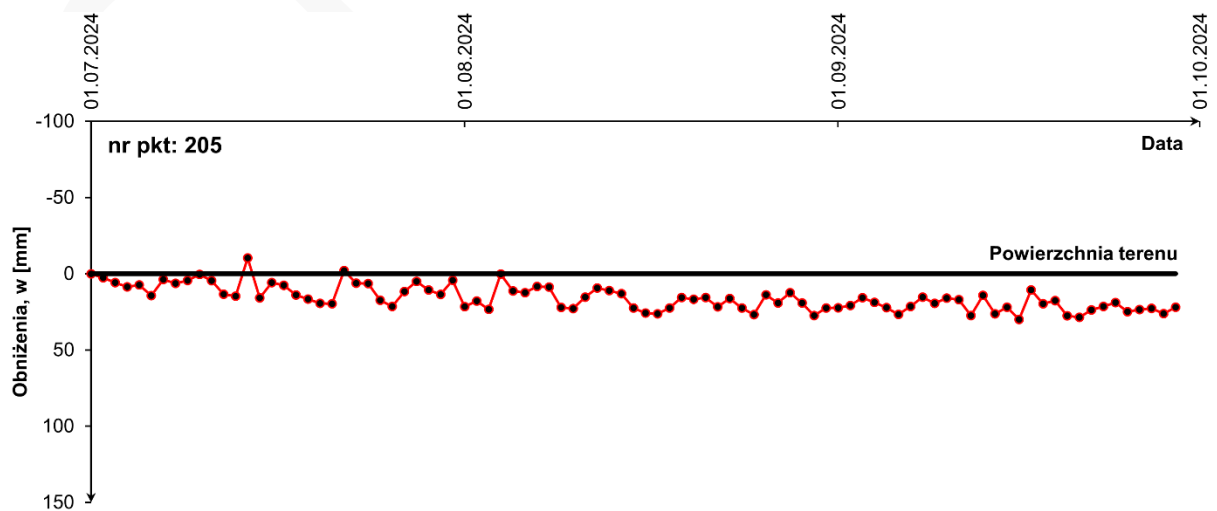
Rys. 5. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 202 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

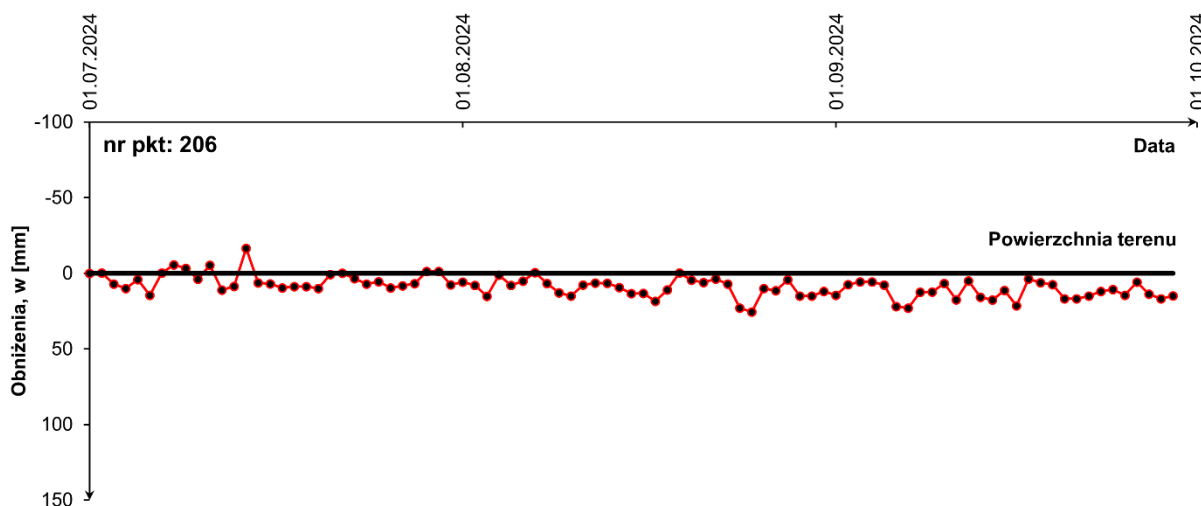
Rys. 6. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 203 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

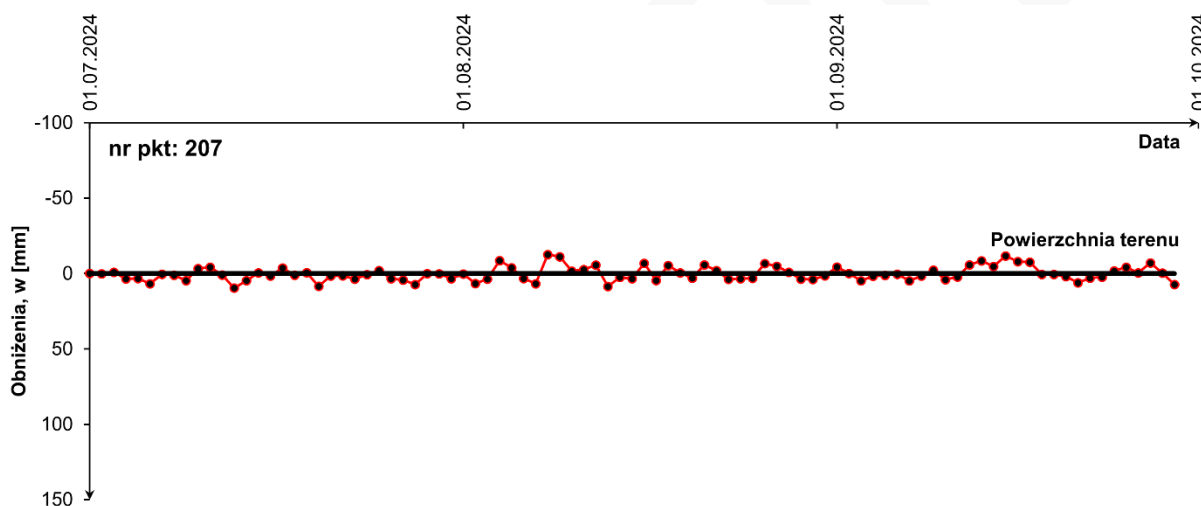
Rys. 7. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 204 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

Rys. 8. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 205 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

Rys. 9. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 206 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

Rys. 10. Skumulowane pionowe przemieszczenia powierzchni w 1-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnej stacji GNSS, na punkcie nr 207 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

W III kwartale 2024 r. niewielkie, dochodzące do około 30 mm w skali kwartału, obniżenia zmierzono na punktach nr 203, 204 i 205 (rys. 6, 7 i 8). Przyrost obniżeń rozpoczął się na początku sierpnia (pkt nr 203 i 204) oraz w II połowie lipca (pkt nr 205). Fakt ten może wskazywać na obniżanie się powierzchni z powodu eksploatacji górniczej. Na pozostałych punktach pomiarowych nr 201, 202, 206 i 207 nie zarejestrowano zwiększonej aktywności powierzchni terenu w zakresie ruchów pionowych. Zmierzone skumulowane przemieszczenia dochodziły do ± 15 mm, z pojedynczymi wyjątkami przekraczającymi tą wartość. Z wykresów (rys. 4, 5, 9 i 10) wynika jednak, że zarejestrowane przemieszczenia na przestrzeni całego kwartału oscylowały koło 0 mm. Można zatem stwierdzić, że ww. wahania są pochodną ograniczeń dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej.

Na pozostałych punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB, o numerach 0 - 127, wykonano dwie kampanie pomiarowe w dniach 25-28 czerwca br. oraz 25-30 września br.

Zakres zmierzonych przemieszczeń mieścił się w przedziale od +33 mm (wypiętrzenie) do -352 mm (obniżenie). Największe obniżenie powierzchni, wynoszące 352 mm, miało miejsce na punkcie nr 117 zlokalizowanym w obszarze górniczym zakładu górniczego Sobieski, w Jaworznie przy ul. Herbskiej. W tym samym rejonie na punkcie nr 116, zlokalizowanym przy ulicy Cezarówka Górna zmierzono obniżenie wynoszące 193 mm. Znaczące obniżenia powierzchni, przekraczające 100 mm wystąpiły również na punktach nr 2, 3, 12, 15, 19, 20, 21, 32, 56, 65, 69, 73, 75, 82, 88, 94, 98, 102, 103, 107, 125 i 126. Punkty te są zlokalizowane w:

- OG kopalni Bobrek-Piekary Ruch Bobrek, w Bytomiu przy ul. Karbowskiej (pkt nr 2) i ul. Frenzla (pkt nr 3),
- OG kopalni Budryk, w gminie Gierałtowice przy ul. Zaburskiej (pkt nr 12) i ul. Jesionowej (pkt nr 15) oraz w gminie Ornontowice przy ul. Granicznej (pkt nr 19) i ul. Nowej (pkt nr 20),
- OG kopalni Bolesław-Śmiały, w gminie Łaziska Górne przy ul. Torowej (pkt nr 21),
- OG kopalni Sośnica, w gminie Gierałtowice przy ul. Gierałtowickiej (pkt nr 32),
- OG kopalni ROW Ruch Chwałowice, w gminie Świerklany przy ul. Trzech Krzyży (pkt nr 56),
- OG kopalni ROW Ruch Marcel, w gminie Markłowice przy ul. Jarzębinowej (pkt nr 65) i ul. Rzemieślniczej (pkt nr 69),
- OG kopalni ROW Ruch Jankowice, w gminie Markłowice przy przedłużeniu ul. Kwiatowej (pkt nr 73),
- OG kopalni Borynia-Zofiówka Ruch Borynia, w gminie Świerklany przy ul. Powstańców (pkt nr 75),
- OG kopalni Borynia-Zofiówka Ruch Zofiówka, w Jastrzębiu-Zdroju przy Drodze Głównej Południowej - DK933 (pkt nr 82),
- OG kopalni Pniówek, w gminie Pawłowice przy ul. Kruczej (pkt nr 88) i ul. Spacerowej (pkt nr 94),
- OG zakładu górniczego Brzeszcze, w gminie Brzeszcze przy ul. Młyńskiej (pkt nr 98),
- OG kopalni Piast-Ziemowit Ruch Piast, w gminie Chełm Śląski przy ul. Zakole (pkt nr 102) i ul. Karłowicza (pkt nr 103),
- OG kopalni Piast-Ziemowit Ruch Ziemowit, w gminie Imielin przy ul. Grzybowej (pkt nr 107),
- OG zakładu górniczego Janina, w gminie Libiąż przy ul. Żeromskiego (pkt nr 125) i ul. Myśliwskiej (pkt nr 126).

Na pozostałych punktach pomiarowych zidentyfikowano obniżenia powierzchni nie przekraczające 100 mm lub ogólnie przemieszczenia mieszczące się w granicach dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej. Wyjątkiem jest 8 punktów pomiarowych o nr 24, 46, 62, 86, 99, 106, 111, 112 na których zmierzono wypiętrzenia powierzchni dochodzące do 33 mm. Punkty te są zlokalizowane w:

- OG kopalni Bolesław-Śmiały, w gminie Orzesze przy ul. Świętego Wawrzyńca (pkt nr 24),

- OG kopalni ROW Ruch Chwałowice, w Rybniku przy ul. Kowalczyka (pkt nr 46),
- OG kopalni ROW Ruch Rydułtowy, w gminie Radlin przy ul. Rydułtowskiej (pkt nr 62),
- OG kopalni Pniówek, w gminie Pawłowice przy ul. Kruczej (pkt nr 86),
- OG kopalni Piast-Ziemowit Ruch Piast, w gminie Bieruń przy ul. Jagiełły (pkt nr 99),
- OG zakładu górniczego Janina, w gminie Libiąż, przy ul. Astronautów (pkt nr 106),
- OG kopalni Piast-Ziemowit Ruch Ziemowit, w gminie Łęczyny przy ul. Miłosza (pkt nr 111) i ul. Zabytkowej (pkt nr 112).

Należy jednak zauważyć, że zmierzone wypiętrzenia powierzchni oscylują w granicach około 20-30 mm w skali kwartału. Może być to spowodowane obniżeniem dokładności zastosowanej technologii pomiarowej, z uwagi na czynniki zewnętrzne.

Pomiarów wysokościowych nie wykonano na 6 punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB, nr 16, 71, 80, 87, 115 i 120, z powodu braku dostępu do punktów. Szczegółowe przemieszczenia zmierzone na każdym punkcie pomiarowym zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2. Pionowe przemieszczenia powierzchni zmierzone na punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB metodą RTK, w okresie 25-28.06.2024 – 25-30.09.2024 r.

Data pomiaru	25-28.06.2024	25-30.09.2024	Przemieszczenia, d [mm]
Nr	H [m]	H [m]	
0	272,393	272,353	-40
1	274,876	274,781	-95
2	275,749	275,566	-183
3	278,168	278,054	-114
4	270,665	270,585	-80
5	279,301	279,253	-48
6	280,790	280,772	-18
7	234,270	234,243	-28
8	238,268	238,266	-2
11	245,751	245,753	2
12	236,369	236,098	-271
14	252,538	252,484	-53
15	247,486	247,330	-156
16	278,167	bd*	bd
17	286,740	286,735	-4
18	247,308	247,311	3
19	273,437	273,210	-227
20	272,447	272,322	-125
21	309,396	309,194	-202
22	315,367	315,328	-38
23	320,632	320,613	-19
24	337,426	337,453	27
29	252,594	252,604	10
31	213,186	213,150	-35
32	232,881	232,709	-172
34	230,895	230,852	-43
36	234,575	234,488	-87

37	231,854	231,776	-78
38	226,695	226,632	-63
40	234,064	233,996	-68
41	233,128	233,087	-41
43	243,257	243,196	-61
45	251,239	251,172	-67
46	268,106	268,139	33
47	271,752	271,760	8
49	272,495	272,493	-2
50	282,942	282,902	-40
51	248,784	248,758	-26
52	238,332	238,315	-17
54	245,015	244,973	-43
55	246,087	246,027	-60
56	245,787	245,667	-120
57	267,426	267,414	-12
58	271,162	271,140	-22
60	288,155	288,169	14
61	248,749	248,757	8
62	279,332	279,355	23
63	295,589	295,599	10
64	292,711	292,644	-66
65	277,331	277,167	-164
67	272,412	272,382	-30
68	264,679	264,659	-20
69	271,229	271,128	-101
70	250,916	250,843	-73
71	252,177	bd	bd
73	266,988	266,869	-119
74	258,413	258,404	-9
75	256,193	256,049	-145
76	251,843	251,858	15
77	265,025	265,034	9
78	265,895	265,839	-56
79	266,059	266,050	-9
80	271,868	bd	bd
81	267,842	267,842	0
82	279,185	279,036	-150
83	262,962	262,926	-36
84	256,317	256,307	-10
85	264,139	264,075	-64
86	266,986	267,011	25
87	270,714	bd	bd
88	269,357	269,145	-212
89	256,881	256,825	-57
90	275,440	275,411	-30
91	271,106	271,078	-28
92	273,910	273,852	-58
93	254,104	254,043	-61
94	257,138	256,908	-230
95	268,810	268,717	-93

96	251,842	251,822	-20
97	237,758	237,718	-40
98	234,725	234,610	-115
99	231,302	231,324	22
100	240,334	240,345	11
102	241,671	241,430	-241
103	240,508	240,366	-142
104	243,537	243,439	-98
105	246,635	246,630	-5
106	259,475	259,513	38
107	246,238	246,057	-181
109	245,32	245,304	-16
110	267,384	267,382	-2
111	269,415	269,431	16
112	297,690	297,710	21
113	249,888	249,898	10
114	251,435	251,416	-19
115	261,013	bd	bd
116	308,420	308,227	-193
117	300,215	299,863	-352
118	254,961	254,965	4
119	254,079	254,086	7
120	323,212	bd	bd
121	291,562	291,510	-52
122	236,544	236,550	6
123	295,494	295,429	-66
125	274,371	274,163	-208
126	291,757	291,571	-186
127	240,672	240,667	-6

* – brak danych

4.1.2. Wielkoobszarowe przemieszczenia powierzchni wyznaczone metodą SBAS/SBAS+LD

Obszary górnicze

Globalne przemieszczenia powierzchni, występujące na obszarach górniczych, wyznaczone z przetwarzania obrazów satelitarnych metodą SBAS oraz SBAS+LD, przedstawiono na załączniku mapowym nr 1 do niniejszego raportu. Zidentyfikowano 29 niecek obniżeniowych o wymiarach od 560 do 2500 m w kierunku północ-południe (N-S) i od 550 do 2580 m w kierunku wschód-zachód (E-W). Powierzchniowo największa niecka powstała na obszarze górniczych kopalni ROW Ruch Marcel i Ruch Jankowice. Jej wymiary wyniosły 2300 m (N-S) i 2450 m (E-W). Z przedstawionej mapy (zał. 1) wynika, że są to deformacje powierzchni składające się z 2 lub 3 mniejszych niecek obniżeniowych zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie. W związku z tym, deformacje te są rezultatem eksploatacji więcej niż jednej parceli eksploatacyjnej. Przemieszczenia pionowe w zidentyfikowanych nieckach obniżeniowych mieściły się w zakresie od 0,05 m do 0,48 m. Największe, wynoszące 0,48 m, miało miejsce w obszarze górniczym kopalni ROW Ruch

Jankowice, w Markłowicach, około 1200 m na północ od ul. Wyzwolenia. Szczegółowe informacje o zidentyfikowanych nieckach obniżeniowych przedstawiono w tabeli 3. Ze względu na brak pomiarów referencyjnych oraz lokalnie występujący wysoki stopień zaszumienia rezultatów uzyskanych z przetwarzania zobrażeń satelitarnych metodą SBAS, nie było możliwe określenie wielkości przemieszczeń powierzchni w miejscu występowania 11 niecek obniżeniowych.

Tabela 3. Szczegółowe informacje o zidentyfikowanych nieckach obniżeniowych w III kwartale 2024 r.

L.p.	Lokalizacja	Kopalnia	Wymiary w kierunku N-S / E-W [m]	Obniżenie maksymalne, w_{max} [m]	Metoda identyfikacji
1	Bytom, rejon ul. Celnej	Z. G. Eko-Plus	880 / 970	0,05	InSAR-SBAS
2	Bytom, rejon ul. Warszawskiej	Bobrek-Piekary, Ruch Bobrek	1250 / 1500	0,27	InSAR-SBAS+LD
3	Paniówki, Chudów, rejon ul. Szkolnej, Topolowej i Zaburskiej	Budryk	1600 / 2400	bd*	InSAR-SBAS
4	Przysowice, rejon ul. Gierałtowskiej	Sośnica	2000 / 2000	0,41	InSAR-SBAS+LD
5	Gierałtówice, na południe od ul. Ks. W. Roboty	Szczygłowiec-Knurów, Ruch Knurów	1650 / 1700	bd	InSAR-SBAS
6	Knurów, na wschód od ul. Gliwickiej i Zwycięstwa	Szczygłowiec-Knurów, Ruch Szczygłowiec	1600 / 1600	0,24	InSAR-SBAS+LD
7	Knurów, między ul. Zwycięstwa i Ligonzy	Szczygłowiec-Knurów, Ruch Szczygłowiec	1350 / 1660	bd	InSAR-SBAS
8	Czerwionka-Leszczyny, na wschód od ul. Ks. J. Pojdy	Szczygłowiec-Knurów, Ruch Szczygłowiec	2200 / 2100	bd	InSAR-SBAS
9	Chudów, rejon ul. Szkolnej	Budryk	1600 / 1700	0,22	InSAR-SBAS+LD
10	Ornontowice, rejon ul. Granicznej	Budryk	880 / 830	0,28	InSAR-SBAS+LD
11	Borowa Wieś, rejon ul. Piaskowej	Ruda, Ruch Bielszowice	750 / 920	bd	InSAR-SBAS
12	Bujaków, na wschód od ul. Szkolnej	Bolesław-Śmiały	800 / 1400	bd	InSAR-SBAS
13	Rybnik, rejon ul. Świerklańskiej	ROW, Ruch Chwałowice	560 / 550	0,20	InSAR-SBAS+LD
14	Rybnik, rejon ul. Trzech Krzyży i Dygasińskiego	ROW, Ruch Chwałowice	1050 / 900	0,18	InSAR-SBAS+LD
15	Markłowice, na północ od ul. Wyzwolenia	ROW, Ruch Marcel i Jankowice	2300 / 2450	0,48	InSAR-SBAS+LD
16	Rybnik, na północ od ul. Raciborskiej, rejon	ROW, Ruch Rydułtowy	940 / 1170	0,05	InSAR-SBAS

	ul. Frontowej, Staromiejskiej				
17	Marklowice, rejon ul. Jarzębinowej	ROW, Ruch Marcel i Jankowice	880 / 780	0,32	InSAR-SBAS+LD
18	Świerklany, rejon ul. Powstańców, Stawowej, Gogołowskiej	Borynia-Zofiówka, Ruch Borynia	1750 / 1500	0,34	InSAR-SBAS+LD
19	Jastrzębie-Zdrój, rejon ul. Rybnickiej i Stodoły	Borynia-Zofiówka, Ruch Zofiówka	860 / 670	bd	InSAR-SBAS
20	Pawłowice, rejon ul. Orlej i Kruczej	Pniówek	1000 / 1050	0,12	InSAR-SBAS+LD
21	Pawłowice, rejon ul. Wyzwolenia, Szybowej i DK81	Pniówek	2500 / 1650	0,29	InSAR-SBAS+LD
22	Pszczyna, na południe od ul. Spokojnej	P. G. Silesia	1900 / 1780	bd	InSAR-SBAS
23	Brzeszcze, rejon ul. Młyńskiej	Z. G. Brzeszcze	750 / 600	0,31	InSAR-SBAS+LD
24	Chełm Śląski, rejon ul. Chełmskiej i Górnośląskiej	Piast-Ziemowit, Ruch Piast	1380 / 1080	0,44	InSAR-SBAS+LD
25	Libiąż, rejon ul. Jaworowej	Z. G. Janina	1920 / 2580	0,31	InSAR-SBAS+LD
26	Imielin, na południe od ul. Grzybowej	Piast-Ziemowit, Ruch Ziemowit	1020 / 1500	bd	InSAR-SBAS
27	Jaworzno, rejon ul. Herbowej, Cezarówka Górna	Z. G. Sobieski	1200 / 1140	0,27	InSAR-SBAS+LD
28	Mysłowice, rejon ul. Długiej	Z. G. Sobieski	1400 / 930	bd	InSAR-SBAS
29	Katowice, na południe od ul. 73 Pułku Piechoty	Murcki-Staszic, Ruch Murcki i Ruch Staszic	1650 / 2050	bd	InSAR-SBAS

* - brak danych

Analiza otrzymanych rezultatów wykazała występowanie wypiętrzeń powierzchni w obszarze górniczym kopalni Jas-Mos. Wypiętrzenia dochodziły do 45 mm i zlokalizowane były na północ od Drogi Głównej Południowej DW933 w Jastrzębiu-Zdroju. W miejscu występowania zidentyfikowanych wypiętrzeń zlokalizowana jest hałda górnicza, co wskazuje, że mogą być one spowodowane nadsypywaniem hałdy materiałem pochodzących z kopalni.

Ponadto, na obszarach górniczych GZW, zidentyfikowano również wielkopowierzchniowe (o zasięgu kilku kilometrów) wahania gruntu przekraczające ± 15 mm (lokalnie przekraczające nawet ± 50 mm). Ich charakterystyka, rozkład powierzchniowy oraz miejsce występowania (głównie obszary zalesione lub pola uprawne) wskazują na podwyższoną dekorelację sygnału, a w rezultacie, na obniżenie dokładności pomiarowej w tych miejscach, a nie na rzeczywiste ruchy powierzchni terenu. Nie można ich zatem klasyfikować jako

przemieszczenia powierzchni spowodowane eksploatacją górnictw. W pozostałych rejonach obszarów górniczych GZW nie zidentyfikowano ruchów powierzchni gruntu, a zarejestrowane przemieszczenia mieściły się w granicach dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej.

Tereny pogórnice

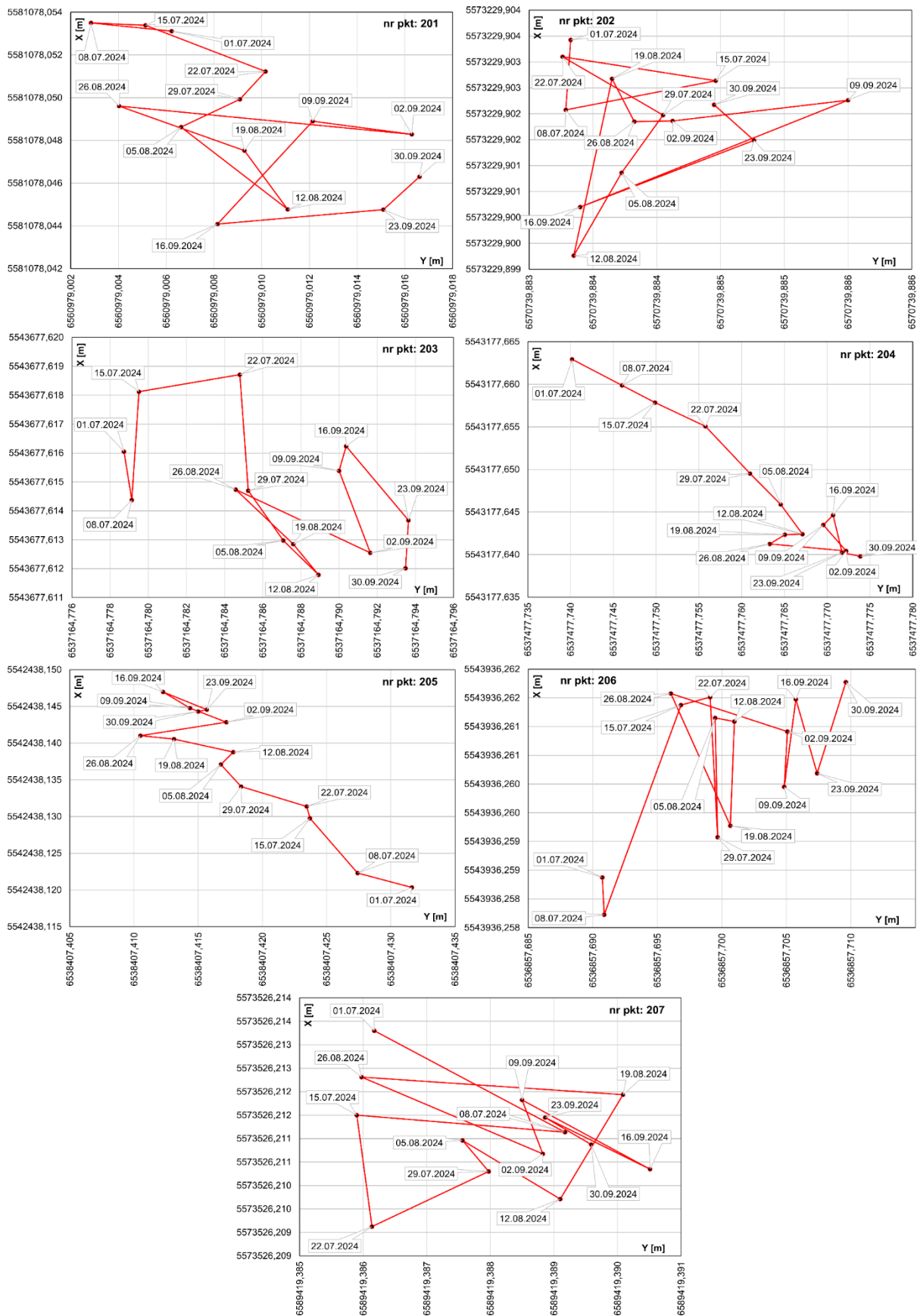
Globalne przemieszczenia powierzchni, występujące na terenach pogórnich, wyznaczone z przetwarzania obrazów satelitarnych metodą SBAS, przedstawiono na załączniku mapowym nr 2 do niniejszego raportu. Analiza otrzymanych rezultatów wykazała formowanie się dwóch niecek obniżeniowych. Pierwsza w nich zlokalizowana jest na terenie pogórnim kopalni Boże-Dary w centralnej części GZW, w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Katowicką w Tychach oraz dzielnicą Podlesie w Katowicach. Zasięg niecki wynosi od około 1000-1500 m w kierunku północ-południe (N-S) i wschód-zachód (E-W), a jego precyzyjne określenie jest niemożliwe ze względu sąsiadujące, z miejscem występowania niecki, szumy sygnału. Przemieszczenia pionowe w niecce dochodzą do 74 mm. Druga z nich zlokalizowana jest w zachodniej części terenu pogórnego kopalni Rydułtowy-Anna, w rejonie ul. 3-Maja w miejscowości Syrynia. Jej zasięg wynosi około 1700 m (N-S) i 1650 m (E-W). Obniżenie maksymalne w niecce dochodzi do 62 mm.

Na terenach pogórnich GZW, zidentyfikowano również wielkopowierzchniowe (o zasięgu kilku kilometrów) wahania gruntu przekraczające ± 15 mm (lokalnie przekraczające nawet ± 50 mm). Ich charakterystyka, rozkład powierzchniowy oraz miejsce występowania (głównie obszary zalesione lub pola uprawne) wskazują na podwyższoną dekorrelację sygnału, a w rezultacie, na obniżenie dokładności pomiarowej w tych miejscach, a nie na rzeczywiste ruchy powierzchni terenu będące pochodzenia górnictwa. W pozostałych rejonach terenów pogórnich GZW nie zidentyfikowano ruchów powierzchni gruntu, a zarejestrowane przemieszczenia mieściły się w granicach dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej.

4.2. Poziome przemieszczenia powierzchni

4.2.1. Przemieszczenia powierzchni na punktach sieci GNSS GIG-PIB

Przemieszczenia powierzchni zmierzone na punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB w okresie od 01.07.2024 do 30.09.2024 z wykorzystaniem permanentnych stacji GNSS przedstawiono na rysunku 11.

Rys. 11. Skumulowane poziome przemieszczenia powierzchni w 7-dniowym interwale czasowym, zmierzone metodą statyczną z wykorzystaniem permanentnych stacji GNSS, na punktach 201-207 w okresie 01.07.2024 – 30.09.2024.

Największe przemieszczenia poziome, wypadkowe w skali kwartału, wyniosło 41 mm w kierunku azymutu równego 124° i zostało zarejestrowane na punkcie nr 204. Ulegał on stopniowemu dziennemu przemieszczeniu dochodzącemu do 7 mm (do 9 mm w skali tygodnia) w kierunku południowo-wschodnim. Poziome przemieszczenia powierzchni zarejestrowany również na punktach nr 201, 203, 205 oraz 206. W skali kwartału wyniosły one, odpowiednio, 12 mm, 15 mm, 29 mm oraz 19 mm w kierunku azymutów równych, odpowiednio, 123°, 105°, 325° oraz 80°. Dzielne przemieszczenia zarejestrowane na tych punktach dochodziły do 9 mm. Na pozostałych punktach pomiarowych o nr 202 i 207 również zarejestrowano przemieszczenia poziome, jednak nie przekroczyły one 4 mm w skali kwartału co mieści się w granicach dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej. Można zatem uznać, że w rejonach lokalizacji punktów pomiarowych nr 202 i 207 nie wystąpiły przemieszczenia poziome powierzchni w III kwartale 2024 r. Poziome przemieszczenia powierzchni wraz z ich azymutem, zarejestrowane na poszczególnych punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB, zestawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Poziome przemieszczenia powierzchni, wypadkowe w skali kwartału, oraz ich azymut, zarejestrowane na poszczególnych punktach sieci GNSS GIG-PIB, z wykorzystaniem permanentnych stacji GNSS, w III kwartale 2024 r.

Nr pkt	Przemieszczenie poziome, u [mm]	Azymut przemieszczenia [°]
201	12	123
202	2	138
203	15	105
204	41	124
205	29	325
206	19	80
207	4	125

Na pozostałych punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB, o numerach 0 - 127, wykonano dwie kampanie pomiarowe w dniach 25-28 czerwca br. oraz 25-30 września br. Zakres zmierzonych przemieszczeń mieścił się w przedziale od 2 mm do 168 mm. Największe przemieszczenia poziome, wynoszące 168 mm w kierunku azymutu równemu 298° i 198°, miały miejsce na punktach nr 12 i 69 zlokalizowanych w obszarze górniczym kopalni Budryk, w gminie Gierałtówice przy ul. Zabrskiej (pkt nr 12) oraz w obszarze górniczym kopalni ROW Ruch Marcel i Jankowice, w gminie Markłowice przy ul. Rzemieślniczej (pkt nr 69). Znaczące przemieszczenia poziome, przekraczające 100 mm, wystąpiły również na punktach nr 14, 21, 65, 95 i 102. Punkty te zlokalizowane są:

- OG kopalni Budryk, w gminie Gierałtówice przy ul. Nowej (pkt nr 14),
- OG kopalni Bolesław-Śmiały, w gminie Łaziska Górne przy ul. Torowej (pkt nr 21),
- OG kopalni ROW Ruch Marcel, w gminie Markłowice przy ul. Jarzębinowej (pkt nr 65),
- OG kopalni Pniówek, w gminie Pawłowice przy ul. Szybowej (pkt nr 95),
- OG kopalni Piast-Ziemowit Ruch Piast, w gminie Chełm Śląski przy ul. Zakole (pkt nr 102).

Na pozostałych punktach pomiarowych zidentyfikowano poziome przemieszczenia powierzchni nie przekraczające 100 mm lub ogólnie mieszące się w granicach dokładnościowych zastosowanej technologii pomiarowej, to jest 10 mm.

Pomiarów sytuacyjnych nie wykonano na 6 punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB, nr 16, 71, 80, 87, 115 i 120, z powodu braku dostępu do punktów. Szczegółowy wykaz przemieszczeń poziomych, wraz z ich azymutem, zmierzonych na każdym punkcie pomiarowym zamieszczono w tabeli 5.

Tabela 5. Poziome przemieszczenia powierzchni, wraz z azymutem, zmierzone na punktach pomiarowych sieci GNSS GIG-PIB metodą RTK, w okresie 25-28.06.2024 – 25-30.09.2024 r.

Data pomiaru	25-28.06.2024		25-30.09.2024		Przemieszczenia poziome, u [mm]	Azymut przemieszczenia [°]
	Nr	X [m]	Y [m]	X [m]		
0	5580839,415	6561331,785	5580839,383	6561331,780	32	188
1	5580721,842	6561797,291	5580721,829	6561797,266	28	242
2	5580578,882	6561353,184	5580578,890	6561353,205	22	69
3	5580308,301	6561386,206	5580308,315	6561386,215	17	34
4	5580456,320	6561985,946	5580456,365	6561985,936	46	348
5	5580132,603	6561893,606	5580132,627	6561893,584	33	318
6	5579781,120	6560264,213	5579781,131	6560264,191	25	297
7	5566144,711	6557922,771	5566144,727	6557922,777	16	21
8	5566135,938	6558330,638	5566135,957	6558330,633	19	347
11	5566651,390	6560572,394	5566651,402	6560572,392	12	354
12	5565022,194	6556179,100	5565022,273	6556178,952	168	298
14	5563758,978	6556061,912	5563758,988	6556061,959	48	77
15	5563892,955	6556325,582	5563892,853	6556325,478	145	226
16	5562310,269	6557416,879	bd*	bd	bd	bd
17	5562110,201	6556526,214	5562110,227	6556526,209	27	349
18	5562776,022	6553718,021	5562776,015	6553718,039	19	111
19	5560533,029	6553205,666	5560533,047	6553205,658	20	339
20	5560599,630	6552982,056	5560599,609	6552982,099	48	116
21	5558454,161	6558530,442	5558454,295	6558530,493	144	21
22	5558199,262	6558936,795	5558199,262	6558936,783	12	90
23	5558103,767	6558793,688	5558103,772	6558793,680	10	306
24	5557911,455	6558020,131	5557911,441	6558020,126	15	198
29	5562530,954	6553930,771	5562530,958	6553930,787	17	74
31	5569031,221	6552335,586	5569031,217	6552335,567	19	258
32	5566983,465	6552557,443	5566983,424	6552557,532	98	115
34	5564697,580	6551307,327	5564697,552	6551307,326	28	181
36	5560414,252	6546381,193	5560414,276	6546381,185	26	343
37	5560924,956	6546510,451	5560924,974	6546510,436	23	320
38	5561387,207	6546556,716	5561387,234	6546556,725	29	18
40	5563367,148	6545681,665	5563367,130	6545681,644	28	229
41	5563421,266	6545809,210	5563421,275	6545809,200	13	313
43	5550014,686	6540167,449	5550014,638	6540167,450	48	179
45	5549096,688	6540327,407	5549096,743	6540327,371	66	326
46	5549352,279	6539750,477	5549352,290	6539750,488	16	46
47	5548229,899	6540562,792	5548229,907	6540562,796	10	27
49	5547724,452	6541073,420	5547724,424	6541073,335	90	251

50	5547219,193	6540865,780	5547219,220	6540865,764	31	329
51	5547140,832	6540298,289	5547140,852	6540298,324	41	60
52	5547117,969	6538809,480	5547117,972	6538809,478	3	315
54	5546852,640	6538437,324	5546852,639	6538437,340	16	95
55	5546345,780	6538309,689	5546345,714	6538309,662	71	202
56	5546084,231	6538295,450	5546084,210	6538295,421	36	233
57	5549642,110	6532913,899	5549642,105	6532913,873	27	258
58	5549403,894	6532753,995	5549403,915	6532753,979	27	323
60	5547737,976	6533690,934	5547737,971	6533690,913	22	259
61	5548180,827	6533950,537	5548180,823	6533950,537	3	191
62	5546562,277	6532596,835	5546562,284	6532596,843	11	54
63	5546931,450	6532585,243	5546931,439	6532585,236	13	211
64	5547137,181	6533040,252	5547137,179	6533040,258	6	107
65	5544624,597	6536994,934	5544624,557	6536995,068	140	106
67	5543753,048	6537059,237	5543753,118	6537059,292	89	38
68	5543593,356	6537421,514	5543593,347	6537421,508	11	212
69	5542660,207	6538132,656	5542660,047	6538132,603	168	198
70	5543271,117	6538218,464	5543271,037	6538218,448	81	192
71	5543726,977	6538271,458	bd	bd	bd	bd
73	5543627,206	6539036,659	5543627,238	6539036,637	39	325
74	5542309,075	6538595,604	5542309,056	6538595,626	29	132
75	5541301,308	6542872,374	5541301,273	6542872,381	36	169
76	5539239,947	6542867,746	5539239,950	6542867,761	15	78
77	5539162,601	6543826,451	5539162,610	6543826,439	14	306
78	5539258,403	6544359,036	5539258,416	6544359,042	15	24
79	5539297,933	6545013,097	5539297,934	6545013,103	6	77
80	5538496,912	6545204,067	bd	bd	bd	bd
81	5538248,171	6545322,449	5538248,148	6545322,445	23	190
82	5537390,689	6543845,198	5537390,645	6543845,249	67	131
83	5539634,602	6545846,590	5539634,581	6545846,574	27	217
84	5539518,641	6548433,672	5539518,622	6548433,679	20	161
85	5537632,092	6548554,088	5537632,093	6548554,127	38	89
86	5537029,636	6547572,644	5537029,614	6547572,641	22	186
87	5536847,516	6547786,448	bd	bd	bd	bd
88	5537019,953	6547242,613	5537020,021	6547242,601	69	351
89	5536057,921	6546939,155	5536057,978	6546939,141	59	346
90	5535213,813	6546679,283	5535213,799	6546679,288	16	159
91	5536432,207	6548122,098	5536432,207	6548122,107	9	86
92	5536671,803	6548533,893	5536671,803	6548533,912	19	92
93	5535953,072	6549004,715	5535953,082	6549004,718	11	13
94	5537421,393	6552189,366	5537421,320	6552189,370	73	177
95	5537846,952	6551653,481	5537846,824	6551653,399	152	213
96	5536695,945	6570789,489	5536695,912	6570789,501	35	159
97	5540476,889	6581072,991	5540476,876	6581072,995	14	163
98	5541024,918	6581213,892	5541024,924	6581213,868	25	285
99	5548123,711	6583357,932	5548123,704	6583357,916	18	246
100	5550258,238	6584200,305	5550258,242	6584200,293	13	285
102	5551458,411	6586068,170	5551458,311	6586068,255	131	139
103	5551410,007	6586361,142	5551409,962	6586361,117	51	209
104	5552549,815	6597916,485	5552549,783	6597916,502	36	153
105	5551798,874	6597364,679	5551798,905	6597364,678	31	358

106	5551035,325	6597183,428	5551035,363	6597183,420	39	348
107	5555739,024	6584920,692	5555739,054	6584920,709	35	30
109	5555487,327	6585623,341	5555487,340	6585623,338	13	345
110	5554361,977	6579646,633	5554361,967	6579646,641	13	140
111	5554503,067	6579667,903	5554503,074	6579667,908	9	38
112	5554519,282	6578878,908	5554519,294	6578878,914	13	28
113	5555589,443	6578287,321	5555589,450	6578287,319	8	347
114	5556068,017	6578610,873	5556068,032	6578610,872	15	356
115	5556141,471	6579386,091	bd	bd	bd	bd
116	5560651,277	6595763,630	5560651,315	6595763,644	40	20
117	5560993,398	6595620,620	5560993,409	6595620,678	60	80
118	5560960,948	6579423,194	5560960,899	6579423,196	49	178
119	5561719,293	6584463,020	5561719,294	6584463,018	2	304
120	5563977,227	6574352,084	bd	bd	bd	bd
121	5565739,817	6571714,095	5565739,815	6571714,075	20	266
122	5535186,920	6574715,917	5535186,917	6574715,921	5	129
123	5561474,892	6595624,881	5561474,853	6595624,867	42	200
125	5552709,333	6596685,939	5552709,376	6596685,919	47	335
126	5552663,711	6596099,229	5552663,716	6596099,250	21	76
127	5540113,165	6581420,093	5540113,156	6581420,077	18	240

* – brak danych

5. Podsumowanie

Na podstawie przedstawionych w raporcie wyników oraz ich interpretacji można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Na obszarach górniczych GZW, w III kwartale 2024 r., zidentyfikowano 29 obszarów, na których wystąpiły deformacje górnicze w postaci niecek obniżeniowych. Ich rozmiar mieścił się w zakresie od 560 m do 2500 m w kierunku północ-południe oraz od 550 m do 2580 m w kierunku wschód-zachód.
2. Na obszarach górniczych GZW, w III kwartale 2024 r., zidentyfikowano 1 obszar, na którym wystąpiły deformacje górnicze w postaci wypiętrzeń powierzchni.
3. Największe zidentyfikowane obniżenie powierzchni, na obszarach górniczych GZW, wyniosło 0,48 m i miało miejsce w miejscowości Markłowice, około 1200 m na północ od ul. Wyzwolenia.
4. Największe zidentyfikowane przemieszczenie poziome powierzchni, na obszarach górniczych GZW, wyniosło 0,17 m w kierunku azymutu równemu 298° oraz 198° i miało miejsce, odpowiednio, w miejscowości Gierałtowiec w rejonie ul. Zabrskiej oraz w miejscowości Markłowice, w rejonie ul. Rzemieślniczej.
5. Zidentyfikowane wypiętrzenie powierzchni, na obszarach górniczych GZW, wyniosło 0,05 m i miało miejsce w Jastrzębiu-Zdroju, na północ od Drogi Głównej Południowej DW933.
6. Na terenach pogórniczych GZW, w III kwartale 2024 r., zidentyfikowano 2 obszary, na których wystąpiły deformacje górnicze w postaci niecek obniżeniowych. Ich rozmiar

mieścił się w zakresie od 1000 m do 1700 m w kierunku północ-południe oraz od 1000 m do 1650 m w kierunku wschód zachód.

7. Największe zidentyfikowane obniżenie powierzchni, na terenach pogórnich GZW, wyniosło 0,07 m i miało miejsce w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Katowicką w Tychach oraz dzielnicą Podlesie w Katowicach.
8. Na terenach pogórnich GZW, w III kwartale 2024 r., nie zidentyfikowano deformacji górniczych w postaci wypiętrzeń powierzchni.

Dokładność pomiarów:

- metoda SBAS – $\pm 1,5$ cm; metoda SBAS+LD – ± 10 cm;
- pomiary GNSS – pionowo: $\pm 1,5$ cm, poziomo: ± 1 cm;
- zasięg niecek obniżeniowych – ± 120 m.

Zasady korzystania z Raportów GIG-PIB

Zawartość Raportu, jego forma, treści, sposób wyrażenia, stanowi utwór w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 roku, poz. 2509, t.j.) i podlega ochronie przewidzianej w tej ustawie.

Wykorzystanie danych zawartych w Raporcie w zakresie innym niż realizacja zadań publicznych oraz ich ewentualne dalsze przetwarzanie wymaga uzyskania zgody/odrębnej licencji Ministra Przemysłu/uprawnionego podmiotu.

Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy nie ponosi odpowiedzialności za:

- Błędną interpretację i/lub przetwarzanie bazy danych,
- Wykorzystanie danych niezgodne z ich przeznaczeniem,
- Wykorzystanie danych niezgodne z ich standardem i szczegółowością.
- Dokonywanie modyfikacji danych, ich opracowanie czy łączenie z innymi utworami.

6. Literatura

1. Apanowicz B. 2022. *Use of InSAR in Linear Discontinuous Ground Deformation Generation Analysis: Case Study of a Mine in Poland*. Journal of Sustainable Mining, 21(1), 4.
2. Apanowicz B. 2023. *Analiza obniżen powierzchni na terenach górniczych i pogórnich w aspekcie zasięgu i czasu z wykorzystaniem interferometrii satelitarnej*. Rozprawa doktorska, GIG – PIB, Katowice.
3. Berardino P., Fornaro G., Lanari R., Sansosti E. 2002. *A new algorithm for surface deformation monitoring based on small baseline differential SAR interferograms*. IEEE Transaction on Geoscience and Remote Sensing, 40, 2375–2383.
4. Czarnecki K. 2014. *Geodezja współczesna*. Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa.
5. Chen C., Zebker H. 2002. *Phase unwrapping for large SAR interferograms: Statistical segmentation and generalized network models*. IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing, 40(8), 1709-1719.
6. Farr T., Rosen P., Caro E., Crippen R., Duren R., Hensley S., Kobrick M., Paller M., Rodriguez E., Roth L., Seal D., Shaffer S., Shimada J., Umland J., Werner M., Oskin M., Burbank D., Alsdorf D. 2007. *The shuttle radar topography mission*. Reviews of Geophysics 45, 1-33.
7. Hanssen R. 2001. *Satellite Radar Interferometry: Data Interpretation and Error Analysis*. Rozprawa doktorska, Remote Sensing and Digital Image Processing, Springer, Holandia.
8. Kowalski A. (red). 2000. *Eksploracja górnicza a ochrona powierzchni. Doświadczenia z wałbrzyskich kopalń*. Wydawnictwo GIG-PIB, Katowice.
9. Kowalski A. 2015. *Deformacje powierzchni w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym*. Wydawnictwo GIG-PIB, Katowice.

10. Massonnet D., Feigl K. L. 1998. *Radar interferometry and its application to changes in the earth's surface*. Reviews of Geophysics, 36, 441-500.
11. Milczarek W. 2011. *Analiza zmian powierzchni górotworu po zakończeniu eksploatacji górniczej w wybranym rejonie dawnego Wałbrzyskiego Zagłębia*. Rozprawa doktorska, Politechnika Wrocławska, Wrocław.
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2023 r. w sprawie nadania Głównemu Instytutowi Górnictwa statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. 2023 poz. 1579).
13. Sandwell D., Mellors R., Tong X., Wei M., Wessel P. 2011. *Open radar interferometry software for mapping surface deformation*. EOS, Transactions American Geophysical Union, 92(28), 233-240.
14. Wessel P., Luis J., Uieda L., Scharroo R., Wobbe F., Smith W., Tian D. 2019. *The Generic Mapping Tools version 6*. Geochemistry, Geophysics, Geosystems, 20, 5556-5564.
15. Yu C., Li Z., Penna N.T. 2020. *Triggered afterslip on the southern Hikurangi subduction interface following the 2016 Kaikoura earthquake from InSAR time series with atmospheric corrections*. Remote Sensing of Environment, 251, 112097.